

Protokoll (nr 4)

Sammanträdesdatum: {{240411}}

Tid: 14:30–17:00

Plats: KS-salen Rådhuset

Paragrafer:

Närvarande

Ledamöter

Rami Raim

Nuri Selim

Tuula Friman

Ingrid Andreae (S)

Per Holm (D)

Karin Östring Bergman ©

Aristide Ndamtang (KD)

Agneta Kjaerbeck (SD)

Övriga närvarande

Stina Hansson, samordnare stadsledningskontoret. Anna Lundquist, enhetschef Romano Center i Väst. Elin Sandberg, Länsstyrelsen. Pär Johansson, Grith Fjeldemose, Ewa Jablonska, kulturnämnden, Sofia Lubian, kulturförvaltningen. Petra Palkio och Gunilla Martinsson, äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen

[Namn]

§ 1

Ordföranden Ingrid Andreae öppnade mötet

§ 2

Föregående mötesprotokoll godkändes

§ 3

Rami Raim valdes till justerare

§ 4

Dagordningen fastställdes

§ 5

Stående punkt – kort uppdatering efter föregående sammanträde

Samordnaren informerade om

- Firandet av internationella romadagen
- Kommande nominering av nya kandidater
- Blerta Hoti kommer tillbaka i maj.
- Öppet samråd för nationella minoriteter och utbildningsförvaltningarna 12/4.

§ 6 Dialog med kulturnämndens presidium.

Gäster: Pär Johansson, Grith Fjeldemose, Ewa Jablonska, Sofia Lubian.

Nuri Selim ger en bakgrund till dialogen och berättar om hur det fungerade bättre på kulturområdet för 10 år sedan med utställningar, teaterföreställningar och musikställen.

Sofia Lubian presenterar kulturförvaltningens arbete: Planen för arbete med nationella minoritetsfrågor tar slut 2023 och förvaltningen ser fram emot ett nytt dokument. Förvaltningen arbetar med fokus på högtidsdagar, vilket ansvaras för av avdelningen för bibliotek och kulturhus. De arbetar för att skapa förutsättningar för delaktighet. Förvaltningen har också ett litteraturuppdrag där de bland annat arbetar med 3 romska läsambassadörer med fokus på språk och läsfrämjande med ambition att arbeta med programverksamhet. Inom kulturstöd sker arbete med egenmakt. Kulturutövare söker i konkurrens med andra men det finns särskilda kriterier som att särskild hänsyn tas till nationella minoriteter, jämlikhet och barn och unga. Information sprids på olika språk. De samarbetar även med GSF och FSF om Kubo – där det finns föreställningar att boka kopplade till nationella minoriteter. De arbetar också med konkreta aktiviteter som Ta Plats! För unga på Frilagret.

Förvaltningen ger också uttryck för att de vill arbeta mer med Romano Center i Väst och med föreningar för att stärka möjligheten att hitta till litteraturen.

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{240411}}

Rami Raim betonar att det finns gott om litteratur och att rådets medlemmar kan bidra till att hitta den litteraturen, inte minst för vuxna där det är lite svagt.

Aristide Ndamtang lyfter problematiken med att staden är bundna till vissa leverantörer utifrån nämnden för inköp och upphandling. Det finns behov av att se över och jobba med andra nämnder för att lösa problemet. Direktupphandlingar kan behöva användas i större utsträckning. Rami betonar att leverantörerna också kan behöva hjälp att hitta litteraturen.

Ewa Jablonska ställer frågan om det främst är möjligheter för romsk kultur som saknas och ifall det fanns projektmedel tidigare som saknas nu. Nuri Selim lyfter att det gällde olika aktiviteter som också hölls på stadens kulturhus och att romsk kultur idag får så mycket mindre uppmärksamhet, även jämfört med andra länder. Institutionerna säger att det saknas ekonomi. Men genom institutionerna kan vi väcka intresse för den romska kulturen även hos andra aktörer.

Grith Fjeldemose undrar om det är offentliga satsningar i andra länder eller om det främst är ett livligare civilsamhälle. Nuri menar att det finns många konstnärer, orkestrar och entreprenörer. Även andra mindre städer i Sverige satsar mer ekonomi på till exempel internationella romadagen, där kulturförvaltningen satsar 30.000kr. Grith betonar att det är en resursfråga. Att förvaltningen gör det som ska enligt planer men att det saknas resurser och kanske även kunskap och samråd. Politiken måste se till att det finns mer luft i förvaltningarna som kan realisera bra idéer. Som till exempel tidigare MR-avdelningen på SLK.

Sofia Lubian lyfter att utbudet på museerna skiftar över tid. Och med tidigare satsningar på romsk kultur har fortbildning skett. Det finns också alltid delaktighet i produktionerna. Men förvaltningen behöver också bli bättre på att synliggöra publikt hur de jobbar med nationella minoriteter.

Karin Östring Bergman lyfter erfarenheten hos nationella minoriteter att deras kultur bara efterfrågas när de ska berätta om förtryck och lidande. Att det inte finns utrymme att lyfta det positiva med kulturen. Sofia Lubian håller delvis med men lyfter också positiva exempel som Rosa Taikon och Malgorzata Mirga-Tas.

Rami betonar att det görs mycket och samverkar vilket lett till succéer som Vi är romer och Malgorzata Mirga-Tas. Där behövs Romano Center i Väst som en hub. Men resurserna är för små.

Ewa Jablonska lyfter att Vi är romer delvis finansierades med EU-medel och att det nu finns förslag på att söka mer medel.

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{240411}}

Grith frågar hur rådet ser på Kulturhuset som Vuxenskolan vill starta. Rami berättar att rådet inte varit direkt engagerade. Att idén varit med länge. Initiativet är bra med tanke på att ett romskt hus inte blivit verklighet. Rådet har ställt sig positiva och ser att det bidrar till engagemang och synlighet.

Sofia Lubian lyfter också möjligheten att ha dialog kring kultur med andra aktörer som Stadsteatern, Backateatern och Göteborg och Co.

Grith berättar att det finns två förslag kring kulturhuset med olika stora satsningar. Hon betonar att de styrande politiska partierna vill se et tlängre och kontinuerligt stöd.

Nuri avslutar med att ställa frågan vad de som politiker vill se för romsk kultur i staden. Grith svarar att ett sånt svar får han inte från en seriös politiker. Sofia Lubian lyfter betydelsen att bygga engagemang och se fler ansökningar från romska kulturutövare.

Pär Johansson tackar för inbjudan.

§ 7 Aktuellt från Länsstyrelsen

Gäst: Elin Strandberg, Länsstyrelsen.

Beslut fattas om att Länsstyrelsen närvarar fysiskt två gånger per termin. Presentationen bifogas protokollet.

§ 8 Aktuellt från Romano Center i Väst

Enhetschef Anna Lundquist presenterar.

§ 9 Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen presenterar projekt

Gäster: Petra Palkio, utvecklingsledare och Gunilla Martinsson, avdelningschef.

ÄVO presenterar sitt projekt som fick statsbidrag för romsk inkludering 2023, efter initiativ från rådet. Petra Palkio betonar betydelsen av samverkan med Romano Center i Väst för att lyckas med projektet.

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{240411}}

Rådets önskan att fortsätta dialog om att utveckla en träffpunkt tas emot positivt av ÄVOs representanter. "

Agneta Kjaerbeck föreslår en app för nationella minoriteter – med möjligheter till arbete, service och kultur. Per Holm lyfter exemplet med det finska appen, Keski.

Ingrid Andreae tackar för presentation och välkomnar fortsatt dialog.

§10 Mötet avslutas

Justeringsdag: 2024-05-xx

Underskrifter

Sekreterare

Stina Hansson

Ordförande

Ingrid Andreae

Justerande

Rami Raim

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{240411}}

Rådet för den nationella
minoriteten romer

Uppdatering sen sist

- Internationella romadagen
- Nominering av nya kandidater
- Blerta Hoti kommer tillbaka och ersätter Ingrid Andreae
- Öppet samråd samtliga nationella minoriteter 12/4

Lagstiftning

LAG OM NATIONELLA MINORITETER OCH MINORITETSSPRÅK

- I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Lag (2018:1367).
- **5 §** Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Den nationella strategin för romsk inkludering

- Kultur och språk utgör en viktig del av en människas identitet och är en viktig förutsättning för samhällets utveckling och sammanhållning. Det är därför angeläget att romers kultur och språk synliggörs, bevaras och utvecklas i enlighet med det av riksdagen fastställda målet för den nationella minoritetspolitiken.
- I propositionen om den minoritetspolitiska strategin (prop 2008/09:158) poängterar regeringen att de nationella minoritetsspråken och kulturerna är en värdefull del av det svenska kulturarvet.

Göteborgs stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor

- Delmål 3 – Göteborgs Stad uppmärksammar och arbetar för att stärka de nationella minoriteternas språk och kultur. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket uppmärksammas och stärks särskilt
- 3.1 Insats Varje år ska nationella minoriteternas högtidsdagar firas och formerför firande ska ske i samråd med respektive minoritet. De nationella minoriteternas kulturer ska också framhävas genomkulturprogrammet.
- 3.2 Insats Stadsbiblioteket och dess filialer samt skolbiblioteken ska förstärka och tillgängliggöra sitt utbud av litteratur, tidskrifter och annan media om nationella minoriteterna och på de nationella minoritetsspråken. Utbudet ska även riktas och tillgängliggöras till barn i förskoleålder. Arbetet inbegriper att se till lånefrekvens och efterfrågan för att utbud och tillgänglighet ska kunna följas upp.

Forts.

- Delmål 4 – Göteborgs Stad har systematiska och utvecklade former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen. Barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem stärks särskilt
- Delmål 5 – Göteborgs Stad förebygger och motverkar diskriminering och fördomar på grund av tillhörighet till nationell minoritet

Göteborgs Stads råd för den
nationella minoriteten romer
11 april 2024

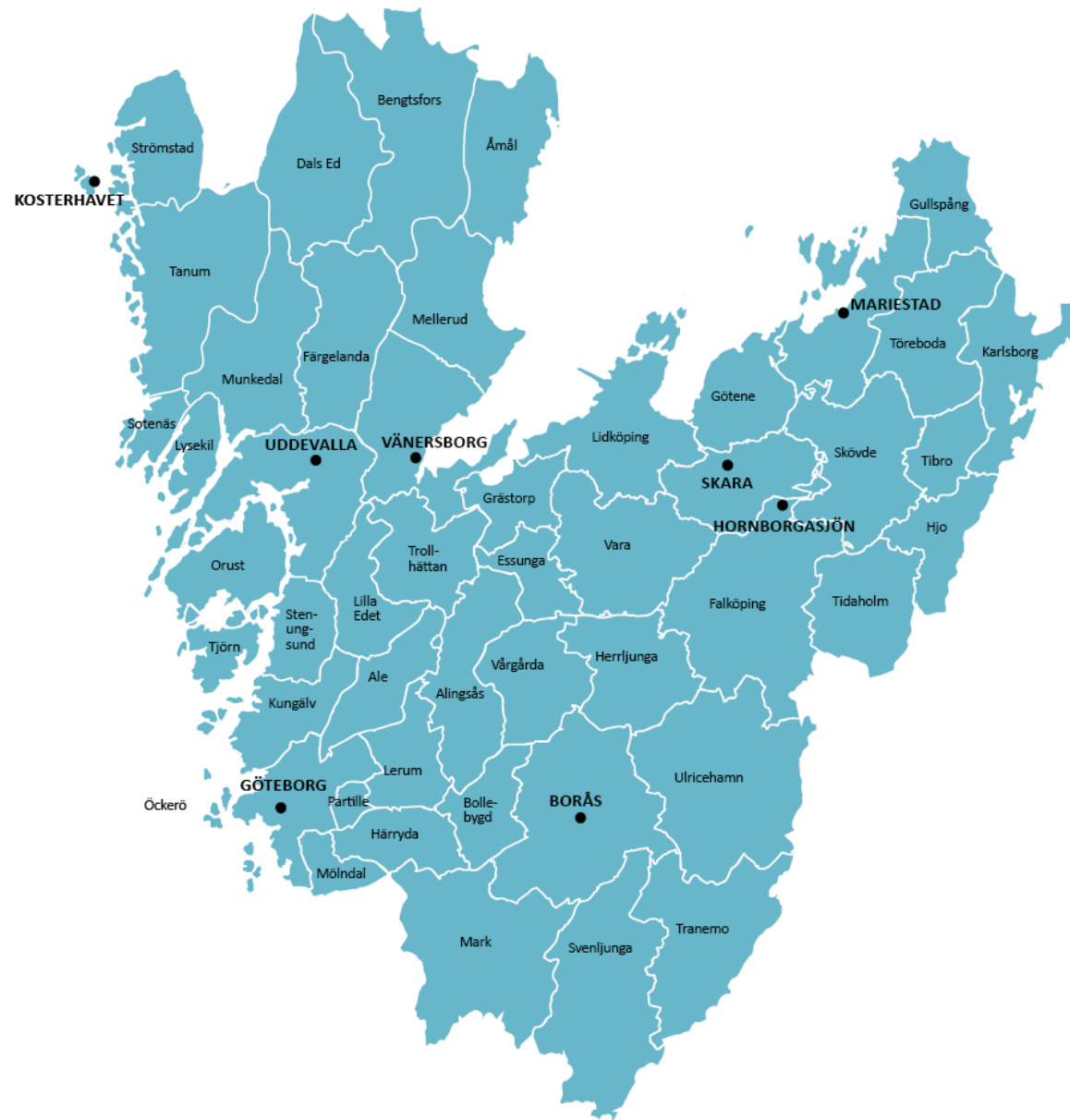

Länsstyrelsen
Västra Götaland

En samlande kraft för
ett hållbart Västra
Götaland

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen Västra Götaland

- Statlig myndighet på regional nivå.
- Nationella mål – regionala förutsättningar
- Helhetssyn och sammanvägda bedömningar
- Samordnar statliga insatser och främjar samverkan
- 21 länsstyrelser i Sverige.
- Drygt 1,7 miljoner invånare och 49 kommuner i länet.
- Länsstyrelsen finns på åtta orter i länet.
- Cirka 1 000 medarbetare.

Ett brett samhällsuppdrag

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Tre prioriteringar vägleder oss just nu

- Regional utveckling och grön omställning
- Civilt försvar
- Demokrati

Social hållbarhet

Länsstyrelsen har flera uppdrag i arbetet för social hållbarhet. Inom de sociala frågorna berörs bland annat integration, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

I vårt uppdrag ingår bland annat att stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhällets organisationer och andra aktörer

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen och kommunerna

- Kommunalt självstyre är baserat på principen om att de lokala medborgarna vet vad som är bäst för dem själva.
- Främjande och förebyggande uppdrag

*Länsstyrelserna ska **stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter**. Stödet ska bl.a. innefatta att*

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Nya länsstrategi "Jämställt Västra Götaland 2024-2027"

- Strategin har tagits fram på uppdrag av regeringen
- Prioriterade områden
 - Utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering
 - Ekonomisk jämställdhet
 - Jämställdhetsintegrering av den civila beredskapen
 - Motverka hedersrelaterat våld och förtryck
- Kommuner, myndigheter, region och lärosäten kan ansluta sig till strategin och erbjudas stöd
- 15 regionala mål

lansstyrelsen.se/vastragotaland

kalender, [länk](#)

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelserna för
mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter
Nationella minoriteter

Regleringsbrevsuppdrag Länsstyrelsen Stockholm 2024

6. **Länsstyrelsen i Stockholms län ska i dialog med Sametinget** verka för att det fastställda målet för minoritetspolitiken uppnås samt för ökad kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. I uppdraget ingår att främja samverkan mellan statliga myndigheter, stödja erfarenhetsutbyte mellan kommuner och regioner samt bistå med rådgivning och stöd till dessa aktörer. Vidare ingår i uppdraget att redovisa utvecklingen på området. Uppdraget ska senast den 31 mars 2025 redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

7. **Länsstyrelsen i Stockholms län ska främja samverkan, följa upp och genomföra insatser inom ramen för den samordnande och långsiktiga strategin för romsk inkludering 2012–2032** (skr. 2011/12:56, bet. 2011/12:KU17, rskr. 2011/12:227). I uppdraget ingår att stödja kommuner, som bedriver eller avser att bedriva arbete inom området, samt att sprida kunskap om strategin. Ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i arbetet. Uppdraget ska senast den 31 mars 2025 redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

Regleringsbrevsuppdrag länsstyrelserna 2024

11. **Länsstyrelserna** ska stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter. Stödet ska bl.a. innefatta att sprida kunskap och metoder inom området samt främja erfarenhetsutbyte. I uppdraget ingår även att redogöra för hur arbetet mot olika former av rasism, däribland antisemitism, kan inkluderas i arbetet. Uppdraget ska genomföras i dialog med Sveriges Kommuner och Regioner. Länsstyrelserna ska vidare redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i deras arbete enligt 5 § 5 i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Av redovisningen ska särskilt framgå hur Sveriges åtaganden om icke-diskriminering belysts. Länsstyrelsen i Dalarnas län ska samordna uppdraget och lämna en samlad redovisning till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 mars 2025.

5. **Länsstyrelserna** ska redovisa hur lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har tillämpats inom myndigheternas ansvarsområde, utifrån målet för minoritetspolitiken (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272), samt vilka insatser som genomförts för att stödja kommunerna. Länsstyrelserna ska senast den 15 november 2024 redovisa sitt arbete till Regeringskansliet (Kulturdepartementet), med kopia till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.

Länsstyrelsens uppdrag inom barnets rättigheter

13. Länsstyrelserna ska sprida kunskap till kommuner och regioner om tillämpningen av barnets rättigheter i verksamheter som rör barn, såsom socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård, inklusive psykiatri samt familjerätt- och föräldraskapsstöd, samt möjliggöra erfarenhetsutbyten mellan olika aktörer. Centralt för uppdraget är principen om barnets bästa som ett tillvägagångssätt i beslutsprocesser och barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade. Uppdraget ska utföras i samverkan med Barnombudsmannen och i dialog med Sveriges Kommuner och Regioner. Länsstyrelsen i Dalarnas län ska samordna uppdraget och länsstyrelsernas redovisningar av uppdraget. Uppdraget ska senast den 31 mars 2025 redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Övriga uppdrag och samverkan

- Samråd nationella minoriteter (Västra Götalandsregionen)
- Västsverige mot rasism
- Regionala träffar för tjänstepersoner som arbetar med nationella minoritetsfrågor
- [Samling för demokrati](#) (27 januari)

Övrigt aktuellt

- Samisk temavecka v. 15
- Bokmässan 2024, tema: Sápmi & rymden
- Remissinstans *Ett starkt judiskt liv för framtida generationer - Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025-2034* (SOU 2024:3)

Uppföljningsrapporter till regeringen

Uppföljningsrapport om minoritetspolitikens utveckling 2023

[Uppföljningsrapport om minoritetspolitikens utveckling 2023](#)

Årlig rapport om arbetet med strategin för romsk inkludering till regeringen

[Länsstyrelsen: Nationella minoriteter – publikationer](#)

[Minoritet.se: Samordning/uppföljning](#)

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Uppföljningsmyndigheterna rekommenderar regeringen:

- ▶ Att uppdra åt expertmyndigheter att utreda det låga och minskade antalet anmälningar om diskriminering och hatbrott, i synnerhet avseende den romska minoriteten.

Ett antal delförklaringar till minskningen har diskuterats i olika underlag, men det saknas djupare undersökning och analys av de sammantagna skälen. För träffsäkra åtgärder behövs fördjupad kunskap, med involvering av de nationella minoriteterna och berörda myndigheter.

Tack!
Frågor?

elin.strand@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Ökad romsk kompetens inom vård- och omsorgsyrrken

Samrådsmöte 2024-04-11 med Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO)

Simon Andrén Cederholm, avdelningschef kvalitet och utveckling

Gunilla Martinsson, enhetschef utvecklings- och kompetenscenter

Mary-Ann Petra Palkio, utvecklingsledare utvecklings- och kompetenscenter

Hei!

Sar san!

Bürest!

Lačho dives!

Šukar dive!

Buerie biejjie!

Lášo djés!

Hej!

שלום-אליכם!

Buoris!

Burist!

Lašo džes!

Latcho dives!

Bures!

Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen presentation av projekt + dialog 16.30-17.00

Gäster:

Utvecklingsledare Petra Palkio

Utvecklingschef Gunilla Martinsson

(Avdelningschef Kvalitet och utveckling Simon Andrén Cederholm)

ÄVO presenterar sitt projekt som fick statsbidrag för romsk inkludering 2023, med påföljande dialog.

Frågor för dialog:

- Hur går ni vidare?
- Hur säkerställer ni delaktighet?
- Hur ser ni på möjlighet till en träffpunkt?

Bakgrund och syfte med insatserna

- Inom tio år kommer andelen över 80 år ha ökat med 50 procent i Sverige samtidigt som den arbetsföra delen av befolkningen ökar med 4 procent. Bara med dagens personaltäthet skulle var tredje person av de som kommer in den arbetsföra åldern 20–66 år de närmaste tio åren, behöva välja att arbeta inom äldreomsorgen. Denna ekvation visar sig redan idag där cirka 30 procent av rekrytering av sjuksköterskor misslyckas.
- Förvaltningen har idag processer för att informera om rätt till vård- och omsorg enligt minoritetslagstiftningen men vid förfrågan om vård med romsk kompetens så kan vi idag tyvärr inte möta upp med kompetens. För att möta dessa behov framöver på ett hållbart sätt behövs att fler med romsk kompetens utbildar sig inom vård- och omsorgsyrtena. När fler med romsk kompetens arbetar inom våra verksamheter kan den nationella minoriteten romers behov bättre tillgodoses.

Samverkan

Göteborgs stads råd
för nationella minoriteten
romer

Äldre samt vård- och
omsorgsförvaltningen

Romano center i väst

Arbetsmarknad och
vuxenutbildning

Rättighetsbaserat arbetssätt

Uppdrag – februari till november 2023

1. Undersöka vad som uppfattas som hindrande och vilka möjligheter unga romer identifierar i processen för att utbilda sig inom vård- och omsorgsyrken för unga romska individer samt även för personer som vill omskola sig senare i sitt yrkesliv.
2. Identifiera tillsammans med arbetsmarknad- och vuxenutbildningen om vad som kan förstärkas i kommunikationen och informationen för att nå den specifika målgruppen.
3. Genomföra ett antal kommunikationsinsatser för att stärka attraktiviteten för vård- och omsorgsyrkena.
4. Utvärdera dessa insatser för fortsatt arbete. Lägga fram förslag.

Exempel på utmaningar, begränsningar och viktigheter

- Ett litet antal individer som ingick i insatsen vilket begränsar slutsatserna och hur allmängiltiga resultaten kan anses vara
- Viktiga röstbärande perspektiv
- Motsättningar inom materialet ska ses som och kan bidra till reflektionsmöjligheter
 - Hur hanterar majoritetssamhället att bemöta och lyssna även när det finns motsättningar och olika bilder inom minoriteten?
- Ansökans stängda formuleringar och genomförandetid pga statsbidrag vs långa ledtider
- De vi är till för bidrog med autenticitet och tillit, genom att projektet fick tillgång till språk och kulturkompetens
 - Bra material att skapa följdfrågor som kan tas upp i t.ex. utvecklingsdialoger / temadialoger
 - Svaren är individnivå men det finns röda trådar som kan gälla för fler
 - Inte övertolka resultaten, en bra start och utgångspunkt för mer, skapa utkast för kunskapsstöd

Hur?

- Beskriv vad som uppfattas som hinder och möjligheter
- Lyfter romska äldre och yngre personers perspektiv om vård och omsorg
- Utformar inspirations- och intervjumaterial
- Romska ungdomar intervjuade äldre romer och personal vård- och omsorg
- Diskussioner och reflektioner
- Transkribering och översättning
- Analys
- Ta fram förslag för fortsatt arbete

Effekter under uppstart

- Samtal synliggör
 - Seder, kultur och språk, behov och vad som är viktigt
 - Ökad kännedom om vård och omsorgsycken och välfärdsutmaningarna
 - Väcker diskussioner om behov och breddar perspektivet för majoritet och nationell minoritet
- Reflektion och intervjuer i verksamhet formade kontakter och bidrog till fler möjligheter:
 - 5 unga romer skrev in sig för studier HT 2023
 - En romsk ungdom fick jobb inom vård- och omsorg
 - Samverkan verksamhet och nationella minoriteten romer och mellan förvaltningar
 - Romano center i väst personal särskilt avgörande och snabb leverans

Uppdraget – identifiera hinder och möjligheter

- Exempel på hinder

Bilden av och attityder om äldreomsorg

Brist på trygghet - oro för att inte bli sedd, förstådd och hörd

Oro för moment inom omsorg som innefattar hygien

- Exempel på möjligheter

- Generationsövergripande samtal om åldrande ur minoritetens perspektiv

- Samtal med seniorer, unga, medarbetare inom äldreomsorg och chefsnivå kontakter och mer kunskap, gemensamma upplevelser och individuella erfarenheter och insikter

Ungdomar

"Jag skulle helst inte vilja vara med när de ska tvätta sig eller duscha. Jag vill inte vara där just då. Tycker det är obekvämt och vill inte hjälpa till på just det området."

-Ung nationella minoriteten romer

"Jag skulle gärna arbeta inom vård och omsorg för att jag gillar att hjälpa folk och vara där för dem."

-Ung nationella minoriteten romer

Äldre

"Jo, jag skulle vilja ha romsk personal för den romska kulturen och känna sig mer tryggare med en rom."

"Jag känner mig mer säker (med romsk personal) så man inte blir utfrysst och blir avglömd av sina egna släktingar."

"Ja, det skulle gå med hemtjänst men det är samma rutiner där också, att laga romsk mat, prata romani chib mm."

Äldre

”Jag vill inte vara på en äldreboende för att det känns inte rätt och jag vill att min familj ska ta hand om mig.”

”Så länge det finns romer som jobbar där och en romsk avdelning där alla romer umgås med romsk mat och musik osv.”

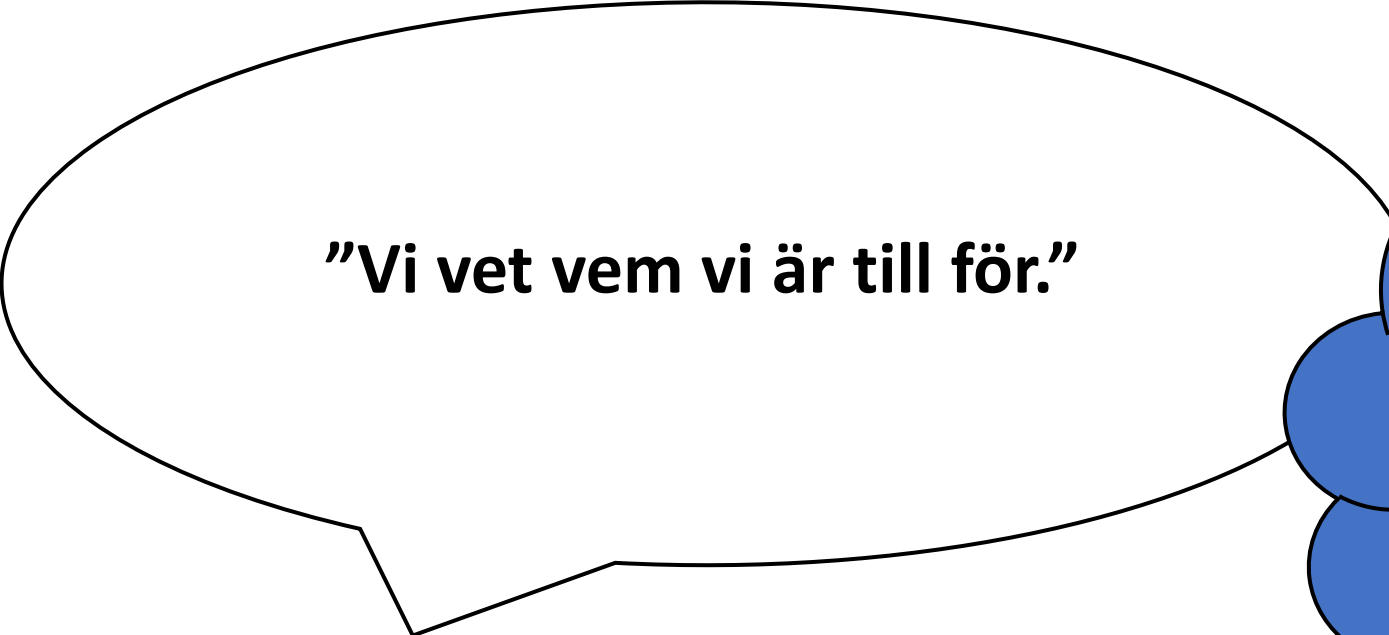
Äldre

"Helst när man duschar att det är en kille, helst svensk, det är skamligt att ha en romsk kille se blir orena."

"Det skulle fungera precis likadant som alla äldreboenden men att det ska finnas romsk personal som lagar romsk mat och pratar romanes."

"Helst icke rom. Det skulle kännas bekvämare med svensk personal och om det är en kvinna som ska ha hjälp då ska det vara en kvinnlig personal. Är det en manlig då ska det vara en manlig personal."

Medarbetare och chef

"Vi vet vem vi är till för."

- Vet vi?

Chef

”...om man inte är intresserad av de här personerna som du träffar och umgås med och inte riktigt vill lära känna dem på djupet. Då blir det svårt att göra ett bra arbete. Så det kan vara ett hinder om du inte har ett riktigt intresse och engagemang.”

”Hindret kan också vara att du inte har språkkompetens, för då blir det svårt att skapa den här relationen. Ett annat hinder är ju om man inte har den formella utbildningen.”

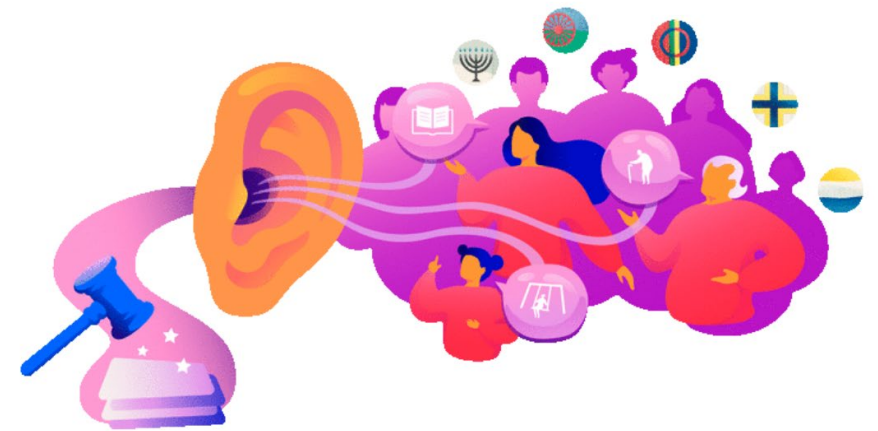
Chef

”Vi vill ju först och främst ha personer som har utbildning, allra helst personer som gått vård- och omsorgsutbildning och som är undersköterskor. Även viktigt att man har rätt inställning till arbetet och tycker om människor, att man är nyfiken på människor. Det är en viktig del i arbetet.”

Process

1. ÄVO avdelningen för kvalitet och utveckling i samråd med Göteborgs stads råd för nationella minoriteten romer med hjälp av koordinator ansökte om statsbidrag
2. ARBVUX och ÄVO utvecklings- och kompetenscenter (UKC) samverkade med RCV. ÄVO samordnade process och möten.
3. UKC tog fram underlag, fråge- och intervjumanual samt material inför ungdomarnas deltagande + möjlighet för unga att skapa egna frågor och diskutera äldreomsorg
4. RCV tillgängliggjorde språk- och kulturkompetens samt stöttade i form av personal och ungdomssatsning, handledare

Process

5. Romska ungdomar intervjuade romska äldre, vård- samt omsorgspersonal och chef.

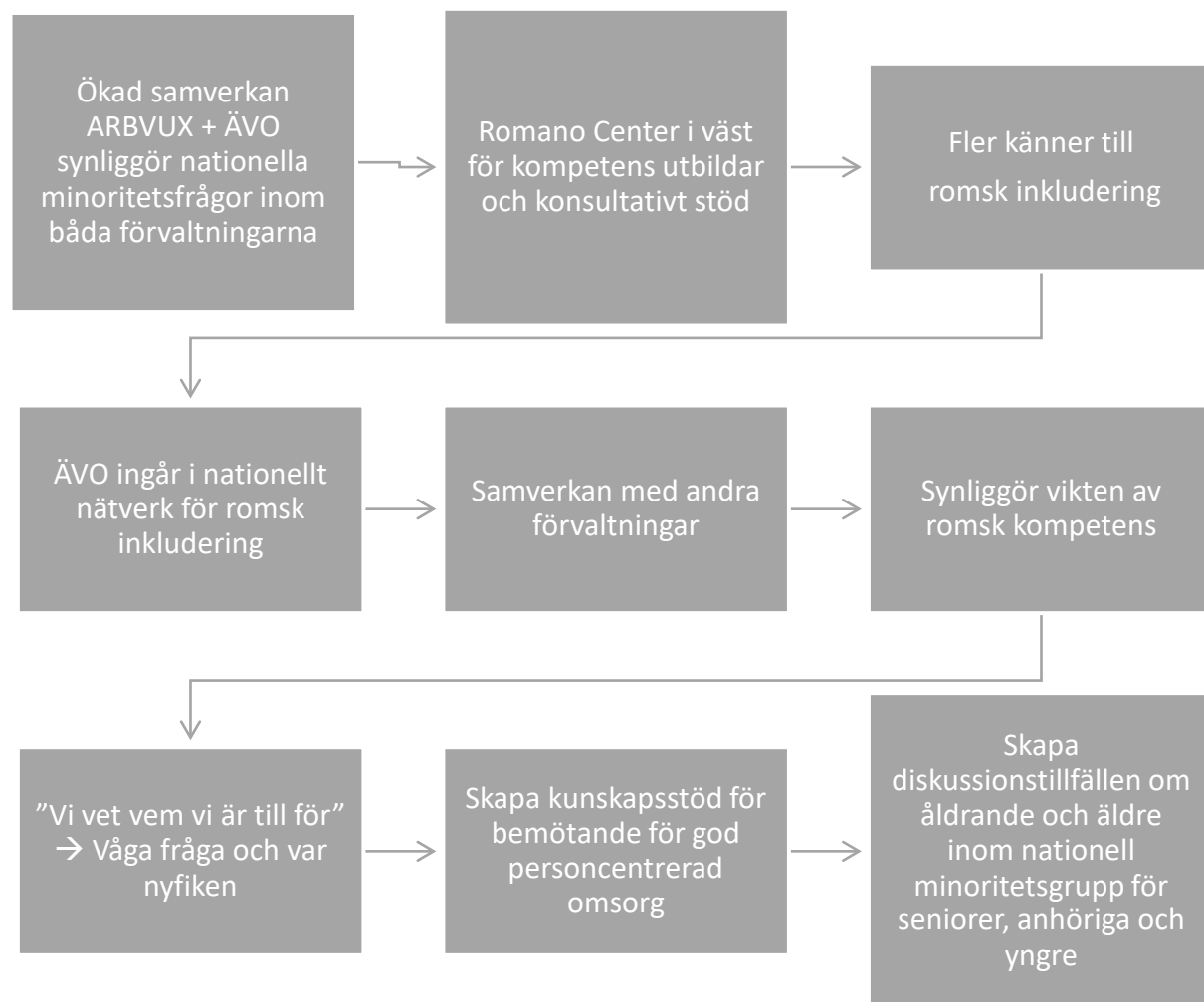
6. ARBVUX + ÄVO analyserade materialet efter att Romano center i väst transkriberat och översatt.

7. Försök till dialogmöten med ungdomar och seniorer, uteblev pga sjukdom och sedan tidsbrist.

8. Sammanställer citat: Skillnader och likheter inom gruppen och individ samt gruppnivå hos majoritet och minoritet.

Exempel på leverans och effekter

Förslag – Hur tar vi detta vidare?

1. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO) och förvaltningen för arbetsmarknad samt vuxenutbildning (ARBVUX) **fördjupar samverkan** i nationella minoritetsfrågor

- Nytt avtal

2. **Konsulterar Romano center i väst** för språk- och kulturkompetens

3. **Genomför utvecklingsdialog** om äldreomsorg hösten -24, målgrupp nationella minoriteter anhöriga, seniorer och unga med workshop

4. **Inför arbetet med romsk inkludering med hjälp av styr- och arbetsgrupp**

5. **Skapa reflektionsmaterial** med diskussionsfrågor samt skapa uppgifter för insiktsövningar och bra bemötande. Vad betyder det att leva i minoritet?

6. **Synliggör nationella minoritetsspråk som eftertraktade t.ex.** inom kompetensförsörjningsinsatser och marknadsföring

Effekter

- Utvecklingsdialog hösten 2024
om vård och omsorg för och med nationella minoriteter för delaktighet och inflytande.
- Fortsatt samverkan med RCV för temadialoger målgrupp unga, anhöriga, seniorer.
- Styrmodell för FFO NM ÄVO för beredning och beslut.
- Utbildningsmaterial införts i ÄVOs utbildningsdatabas.
- 19 utvecklingsledare utbildning i romsk inkludering & rättigheter/lagstiftning

Lärdomar – Lessons Learned

- Bra exempel och idé med generationsövergripande arbetssätt och samtal + samtal enskilt unga och seniorer
- Utmaningar: Hur konsultera och kombinera med samråd? Fler rättighetsbärare behövs i både planerings- och genomförandefasen vs. begränsade personella resurser
- Arbeta rättighetsbaserat och tillsammans
- Samverkan leder kontinuerligt till synliggörande och är aktiverande

Frågor för dialog:
Hur går ni vidare?

Frågor för dialog:

Hur säkerställer ni delaktighet?

Frågor för dialog:

Hur ser ni på möjlighet till en
träffpunkt?

Frågor?

Medskick?

Kommentarer?

Övrigt?

Information om arbetet med romsk inkludering

- ÄVO har infört utbildning om nationella minoriteter i förvaltningens utbildningsdatabas
- Utbildat en del socialsekreterare äldre om nationella minoriteters rättigheter
- 19 utvecklingsledare utbildade av Romano Center i Väst gällande romsk inkludering och nationell minoritetslag och workshop
- Informationskampanj ökad digital kompetens och delaktighet för seniorer
- Förvaltningsledning beslutat om styrmodell för arbetet med nationella minoriteter
 - styrgrupp och arbetsgrupp

Förvaltningens arbete för och med nationella minoriteter

AKTIVT OCH HÄLSOSAMT ÅLD RAND E

Information om
rättigheter
Åldersvänliga Göteborg
Hälsofrämjande och
förebyggande insatser

HÅLLBAR VÅRD OCH OMSORG

Kartlägger språklig
kompetens
Kompetenshöjande
insatser om nationella
minoriteter

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Nationell
minoritetskunskap,
språk och
kulturkompetens
Kompetensutveckling

Processer med rättighetsbaserat arbetssätt och behov i fokus

Äldre samt vård – och omsorgsförvaltningens styrmodell för arbetet med och för nationella minoriteter

Fokusområden

- Hälsosamt aktivt åldrande
- Hållbar vård och omsorg
- Attraktiv arbetsgivare

Förvaltningsledning

Styrgrupp

Arbetsgrupp

Samråd

Delaktighet & Inflytande

Pensionärsråd

Utvecklingsdialog

Referensgrupp

Ökad digital kompetens och delaktighet för seniorer – aktivitet Åldersvänliga Göteborg

Exempel på vykort

Ökad digital kompetens och delaktighet för seniorer

Är din smarta telefon dum?

Lugn, vi hjälper dig att hitta rätt bland notiser, menyer och inloggningssidor. På våra bibliotek och mötesplatser för seniorer visar vi gärna vad du kan göra med datorer, surfplattor och smarta telefoner.

Och så ordnar vi kurser och föreläsningar där du kan lära dig mer – som att videochatta med barnbarnen, läsa nyheterna online, eller hitta en digital syjunta.

Låter det intressant? Kom förbi! Du kan också ringa Göteborgs Stads kontaktcenter, på 031-365 00 00, så guidar vi dig vidare.

Hoppas vi ses!

/ Vi som jobbar i Göteborgs Stad

Åldersvänliga Göteborg

Lašo djes _____ !

Ašundan ke o foro Geteborgo šai žutil tut ande "digitalnio buča"? Ande biblioteki thaj maladjimaske thana le phurenge sikaven tuke sar te uzis computera, internetoske pliti (surfplattor) thaj smart telefonuri.

Si len vi kursuri thaj konferensi, kotse šai sičos sar te des дума pa video čire nepotentsa vaj šai ginaves le nevimata po interneto.

Ferdi trubus te aves. Phenen von. Ka biblioteko thaj ka maladimaske thana le phurenge, vaj de дума ka Geteborgosko kontaktosko centro, på 031-365 00 00, thaj von ingeren tut mai angle.

So gindis si kado variso intersanto tuke? Dav tut buka!

Hälsningar _____

Åldersvänliga Göteborg

Hur trygga språk- och kulturkompetens?

Annons semestervikarier

Semestervikarie till äldreomsorgen
i Göteborg - Lediga jobb i
Göteborgs Stad - Göteborgs Stad
(goteborg.se)

Synliggör nationellt minoritetsspråk

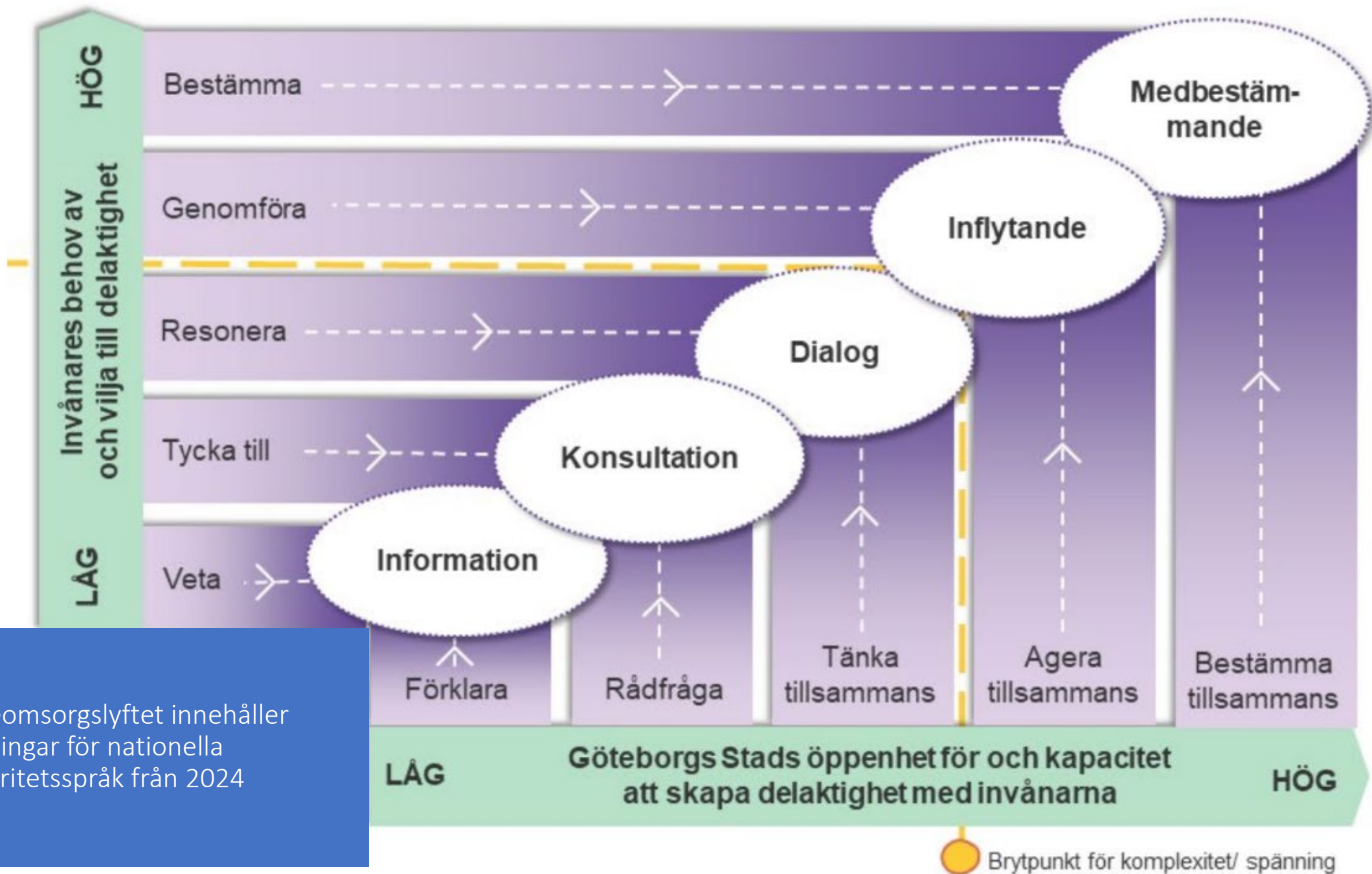
Kvalifikationer

Har du utbildning eller erfarenhet av arbete inom vården är det meriterande men inte ett krav. Vi tar hand om dig, du får introduktion och upplärning innan din anställning börjar.

Är du nyfiken på människor? Då passar du hos oss. I arbetet träffar du många människor, därför letar vi efter dig som är en teamspelare som visar hänsyn och respekt. I möten med andra är du öppen, positiv och har alltid hjärtat hos de vi är till för. Dagarna hos oss är varierade och därför behöver du kunna byta fokus och vara flexibel. Semestervikariat inom äldreomsorgen innebär arbete på helger och kvällar.

Vi har även några krav:

- Du måste ha fyllt 18 år senast 1 juni 2024, i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift om minderårigas arbetsmiljö (AFS 2018:8).
- Goda språkkunskaper i svenska, både i tal och skrift behövs eftersom du informerar kollegor om viktiga händelser, har samtal med de äldre och behöver kunna dokumentera. Kan du även ett nationellt minoritetsspråk är dina kunskaper eftertraktade hos oss.
- För tjänster inom larmenheten och natten krävs B-körkort och körvana. Inom övrig hemtjänst är det meriterande.

Äldreomsorgslyftet innehåller satsningar för nationella minoritetsspråk från 2024

Utvecklingsdialog nationella minoriteter och äldreomsorg hösten 2024

Synliggöra romska perspektiv

Inhämta synpunkter och
vidareutveckla för kunskapsstöd
för personal

Välkomna!

Kontakt

Mary-Ann Petra Palkio

petra.palkio@aldrevardomsorg.goteborg.se

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, Göteborgs Stad